

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیر الانبیا حفظه الله تعالی

موضوع:

۱. احکام؛ نکاح، حجاب و روابط جنسی
۲. اخلاق؛ مکارم اخلاق؛ عفت، حیا و غیرت

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: مهدی

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۲/۱۱

۱. نگاه کردن به چشمان و گردی صورت زن نامحرم با چه شرایطی گناه محسوب نمی‌شود؟
 ۲. در مورد مردی که عاشق زنی شده و او را زیر نظر دارد و به طور مداوم به او نگاه می‌کند به طوری که این نگاه غیرطبیعی مرد از جانب زن کاملاً احساس می‌شود، می‌توان گفت که مرد در حال گناه است و اسیر هوای نفس خود است؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۲/۱۸

خداوند برای تزکیه‌ی انسان و رساندن او به حیات طیبه در پرتو عقلی سلیم و محیطی مناسب، احکامی وضع فرموده که یکی از آنها این است: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۝ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا﴾؛ «به مردان مؤمن بگو که چشم‌های خود را فرو دارند و شرمگاه خود را نگاه دارند، آن برایشان پاکیزه‌تر است، هرآینه خداوند از کاری که می‌کنند آگاه است و به زنان مؤمن بگو که چشم‌های خود را فرو دارند و شرمگاه خود را نگاه دارند و زینت خود را نمایان نکنند، مگر چیزی از آن که آشکار است». از این حکم خداوند دانسته می‌شود که نگاه کردن به بدن زن مسلمان نامحرم، جایز نیست و مرد مسلمان هرگاه چشمش به آن افتاد، باید چشم خود را از آن برگرداند، مگر از صورت و کف دست‌ها که معمولاً آشکارند و نگاه کردن به آنها بدون قصد لذت، اشکالی ندارد، هر چند تداوم یا تکرار این کار بدون ضرورت مکروه است؛ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

۱. التور / ۳۰ و ۳۱

www.alkhorasani.com

بَیِّنَاتُ الْإِسْلَامِ مِنْ صَوَاهِرِ الشَّيْخِ مُحَمَّدٍ خَازِنِ حَفْظَةِ اللَّهِ تَعَالَى

«مَرَّ بِي الْمَنْصُورُ وَأَنَا أَكُلُّمُ امْرَأَةً جَارِي فِي حَاجَةٍ وَلَا أَغْضُ الْبَصَرَ عَنْ وَجْهِهَا، فَلَمَّا دَخَلْتُ عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ قَالَ لِي ابْتِدَاءً مِنْهُ: مَا أَفْبَحَ بِالرَّجُلِ الْمُسْلِمِ أَنْ يَمْلَأَ عَيْنَيْهِ مِنْ امْرَأَةٍ لَا تَحِلُّ لَهُ! قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، إِنَّمَا كُنْتُ أَنْظُرُ إِلَى وَجْهِهَا! قَالَ: إِنَّ النَّظَرَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ، أَصَابَ أَمْ أَخْطَأَ، فَأَقْلُبُوا مِنَ النَّظَرِ»^۱؛ «منصور بر من گذشت، در حالی که با زن همسایه‌ام درباره‌ی حاجتی گفتگو می‌کردم و نگاه از صورتش بر نمی‌داشتیم، پس چون بعد از آن به محضر آن جناب رسیدم، بی‌مقدمه فرمود: چه اندازه برای مرد مسلمان زشت است که چشمان خود را از زنی نامحرم پر کند! گفتم: فدایت شوم، من تنها به صورت او نگاه می‌کردم! فرمود: هرآینه نگاه، تیری از تیرهای ابلیس است، به هدف خورد یا خطا رود، پس از نگاه کم کنید».

بدین سان نگاه کردن به بدن مرد مسلمان نامحرم، جایز نیست و زن مسلمان هرگاه چشمش به آن افتاد، باید چشم خود را از آن برگرداند، مگر از قسمت‌هایی مانند سر، صورت، گردن و دست‌ها که معمولاً آشکارند و نگاه کردن به آن‌ها بدون قصد لذت، اشکالی ندارد، هر چند تداوم یا تکرار این کار بدون ضرورت مکروه است و این نکته‌ای است که بیشتر زنان مسلمان از آن غافلند؛ زیرا آنان می‌پندارند که فرو داشتن نگاه از نامحرم، صرفاً تکلیفی برای مردان است، در حالی که خداوند زنان را نیز مانند مردان به این کار تکلیف کرده و فرموده است: «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ»^۲؛ «و به زنان مؤمن بگو که چشم‌های خود را فرو دارند». بنابراین، نگاه کردن آنان به مردان نامحرم همان اندازه ناپسند است که نگاه کردن مردان به زنان نامحرم.

آری، برای مرد مسلمانی که مایل به ازدواج با زنی است و از این رو، به آگاهی از زیبایی و تناسب اندام او نیاز دارد، جایز است که به قدر نیاز -هر چند مستلزم تداوم یا تکرار باشد- به روی و کف دست‌های او و نیز سایر اندامش از روی لباس نگاه کند تا ببیند که آیا او را برای همسری می‌پسندد یا نه و این مستفاد از سخن خداوند است که به شگفت آمدن از زیبایی زنان را روا دانسته و فرموده است: «وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُوْمِنَ ۚ وَلَا مَئِمَّةً مُؤْمِنَةً خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۚ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُوْمِنُوا ۚ وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ»^۳؛ «و زنان مشرک را به زنی نگیرید تا آن گاه که ایمان آورند و هرآینه کنیزی مؤمن از زنی مشرک بهتر است، هر چند شما را به شگفت آورد و به مردان مشرک زن ندهید تا آن گاه که ایمان آورند و هرآینه برده‌ای مؤمن از مردی مشرک بهتر است، هر چند شما را به شگفت آورد» و خطاب به پیامبرش فرموده است: «لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ

۱. گفتار ۱۴۸، فقره‌ی ۱

۲. النور / ۳۱

۳. البقرة / ۲۲۱

إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ؛ «پس از این، زنان برای تو حلال نیستند و اینکه همسرانت را با آنها تبدیل کنی، اگر چه زیبایی‌شان تو را به شگفت آورده باشد، مگر آنچه به کنیزی بگیری». از این رو، روایات متواتری از پیامبر و اهل بیت او رسیده است که بر جواز نگاه کردن به زن با هدف بررسی زیبایی و تناسب اندامش برای ازدواج دلالت دارد^۲ و تبعاً بیشتر فقیهان مسلمان نیز با لحاظ این روایات، به جواز آن فتوا داده‌اند؛ با این تفاوت که مالکیه، شافعیه و گروهی از شیعه آن را به روی و کف دست‌ها محدود دانسته‌اند و حنفیه آن را شامل قدم‌ها یعنی میچ پاها تا انگشتان نیز شمرده‌اند و ظاهریه آن را به همه‌ی بدن تعمیم داده‌اند اگر چه برهنه باشد، ولی بدون شک نظر مالکیه، شافعیه و گروهی از شیعه به حق نزدیک‌تر است؛ زیرا به شگفت آمدن از زیبایی یک زن، نه با نگاه کردن به میچ و انگشتان پای او حاصل می‌شود که جلوه‌ی خاصی ندارد و نه با نگاه کردن به همه‌ی بدن او که قاعدتاً پنهان است، بل با نگاه کردن به صورت او حاصل می‌شود که کاری جایز و معمول است و از این رو، سخن خداوند بر چیزی بیش از آن و بیش از کف دست‌ها و حداکثر ریخت، بلندی و فربه‌ی بدن که از روی لباس معلوم می‌شود، دلالت ندارد؛ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

«قُلْتُ لِلْمَنْصُورِ: أُرِيدُ أَنْ أَتَزَوَّجَ امْرَأَةً، قَالَ: انْظُرْ إِلَيْهَا، قُلْتُ: إِلَى مَاذَا؟ قَالَ: إِلَى وَجْهِهَا وَكَفَّيْهَا وَمَا تَصِفُ الثِّيَابُ مِنْ شَكْلِهَا وَطُولِهَا وَسِمَنِهَا، فَإِنْ أَعْجَبَتْكَ فَانْظُرْ إِلَى سَرِّهَا وَحَيَاءِهَا وَقِلَّةِ كَلَامِهَا مَعَ الرِّجَالِ، فَإِنْ أَعْجَبَتْكَ فَاسْأَلْ عَنْ بَيْتِهَا وَأَبْوَيْهَا فَإِنَّ الْإِبْنَةَ تَأْخُذُ مِنْ أَدْبِهِمَا، فَإِنْ أَعْجَبَتْكَ فَكَلِّمَهَا فِي غَيْرِ خُلُوةٍ حَتَّى تَحْتَبِرَ عَقْلَهَا، فَإِنْ وَجَدْتَهَا عَاقِلَةً فَاعْتَنِمْهَا تَرَبُّثَ يَدَاكَ»^۳؛ «به منصور گفتم: می‌خواهم با زنی ازدواج کنم، فرمود: به او نگاه کن، گفتم: به چه چیز او؟ فرمود: به صورت او و دو کف دستش و چیزی که لباس نشان می‌دهد از ریخت او و بلندی او و فربه‌ی او، پس اگر خوشش آمد، به حجاب او و حیاء او و کمی گفتارش با مردان نگاه کن، پس اگر خوشش آمد، درباره‌ی خاندان او و پدر و مادرش سؤال کن؛ چرا که دختر از فرهنگ آن دو می‌گیرد، پس اگر خوشش آمد، با او در غیر خلوت (جایی که شخص دیگری باشد) گفتگو کن تا عقل او را بیازمایی، پس اگر عاقلش یافتی، غنیمتش شمار که دستانت خاکی باد (اگر با او ازدواج نکنی)».

۱. الأحزاب/ ۵۲

۲. به عنوان نمونه، بنگرید به: مسند أبي داود الطيالسي، ص ۱۶۴؛ سنن سعيد بن منصور، ج ۱، ص ۱۴۵؛ مسند أحمد، ج ۲، ص ۲۹۹، ج ۳، ص ۳۳۴، ج ۴، ص ۲۲۵ و ۲۴۶، ج ۵، ص ۴۲۴؛ سنن الدارمي، ج ۲، ص ۱۳۴؛ صحيح مسلم، ج ۴، ص ۱۴۲؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۵۹۹؛ سنن أبي داود، ج ۱، ص ۴۶۲؛ سنن الترمذي، ج ۲، ص ۲۷۵؛ سنن النسائي، ج ۶، ص ۶۹؛ الكافي للكليني، ج ۵، ص ۳۶۵؛ علل الشرائع لابن بابويه، ج ۲، ص ۵۰۰؛ من لا يحضره الفقيه لابن بابويه، ج ۳، ص ۴۱۲؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۷، ص ۸۴؛ تهذيب الأحكام للطوسي، ج ۷، ص ۴۳۵.

۳. گفتار ۱۴۸، فقره ۲

آری، مرد مسلمانی که مایل به ازدواج با زنی است، می‌تواند علاوه بر نگاه کردن به صورت، کف دست‌ها، ریخت، بلندی و فربهی او، زنی از محارم خود را به نزد او بفرستد تا سایر محاسن او را ببیند و برایش توصیف کند و با این وصف، نیازی به دیدن سایر محاسن او ندارد.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشمی خراسانی
مجله مجتبی‌الاحقرنی و نشرها

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.